

Nr 35

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i riktlinjerna för den statliga exportkreditgarantiverksamheten jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 39 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 januari 1964, föreslagit riksdagen att godkänna i statsrådsprotokollet angivna ändringar i riktlinjerna för den statliga exportkreditgarantiverksamheten.

I propositionen föreslås att riktlinjerna för den statliga exportkreditgarantiverksamheten ändras så att garantier kan beviljas banker och andra kreditinstitut i samband med kreditgivning av betydelse för export av svenska varor eller tjänster.

Beträffande den närmare innebörden av propositionsförslaget får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet, s. 2—11.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två vid riksdagens början väckta likalydande *motioner*, den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 465) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 559), i vilka motioner såvitt nu är i fråga hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t såsom riksdagens mening giva till känna vad i motionerna anförts angående riktlinjer för de svenska exportkreditgarantierna.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande motionsyrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 559, s. 21 o. 22.

I en till utskottet ingiven skrivelse den 28 februari 1964 har *Svenska bankföreningen* på anförda skäl anhållit, att riksdagen måtte överväga sådan komplettering av garantibestämmelserna utöver vad i propositionen föreslagits, att statsgaranti kan lämnas även för s. k. stand-by-krediter och med dem jämförliga krediter.

Utskottet. Enligt de riktlinjer som f. n. gäller beträffande den statliga exportkreditgarantigivningen skall garantitagaren vara en i Sverige verksam företagare. Systemet i fråga medger däremot inte att garantier medde-

las direkt till bank eller annat kreditföretag. Det förevarande propositionsförslaget syftar till sådan ändring av riktlinjerna för verksamheten att garantier kan beviljas banker m. fl. i samband med kreditgivning av betydelse för export av svenska varor och tjänster.

Förslaget — som närmast avser en teknisk komplettering av de nuvarande bestämmelserna — får ses mot bakgrunden av att ett antal med Sverige jämförbara industriländer under senare år öppnat garantier även för krediter som enskilda kreditinstitut ger åt företag eller myndighet i annat land vid import från det kreditgivande landet. Inte minst för det svenska utvecklingsbiståndet har det kommit att framstå som en olägenhet att inte förfoga över samma tekniska hjälpmedel som andra jämförbara länder. Flertalet berörda myndigheter och företrädare för näringslivet har också oreserverat slutit upp kring tanken på en komplettering av bestämmelserna till överensstämmelse med vad som sålunda redan tillämpas i dessa länder.

Då även utskottet hyser den uppfattningen att vägande skäl numera talar för införandet av ett garantisystem sådant som det i propositionen föreslagna, tillstyrker utskottet att bestämmelserna på förevarande område utbyggs till att omfatta jämväl garantigivning direkt till bank eller annat kreditinstitut i samband med kreditgivning vid export.

Med avseende å den närmare utformningen av bestämmelserna för de nya garantierna utgår propositionsförslaget från att ett direkt samband skall råda mellan den ifrågasatta krediten och den därtill knutna exporten och att den av garantin omfattade transaktionen således bör avse konkreta, klart definierade exportprojekt. I den inledningsvis i detta utlåtande omnämnda, till utskottet avlåtna framställningen från svenska bankföreningen förordas, att statsgaranti skall kunna lämnas även för s. k. standby-krediter, d. v. s. krediter som i valutastabiliserande syfte lämnas av svenska banker främst till länder vilkas ekonomi befinner sig i ett uppbyggnadsskede, samt för därmed jämförliga krediter, även om krediten inte är direkt hänförlig till vissa angivna exportprojekt. Utskottet, som finner det tveksamt huruvida sådana garantier kan anses ligga inom ramen för exportkreditnämndens normala verksamhet, har vid prövning av frågan i förevarande del funnit sig inte böra förorda någon avvikelse från propositionsförslaget. Den av bankföreningen framförda frågan synes dock kunna vara förtjänt av uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida och utskottet föreslår att denna uppfattning bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall de nya reglerna för garantigivningen erhålla generell giltighet och således inte begränsas till att avse export till u-länder. Då de flesta utländska garantisystemen givits generell giltighet finner utskottet bärande skäl föreligga för att även de svenska reglerna utformas på motsvarande sätt.

Likaså kan utskottet ansluta sig till förslaget att den nya garantiformen

beträffande kredittidens längd och övriga betalningsvillkor jämföras med övriga exportkreditgarantier. I den mån fråga blir om export av betydelse för u-ländernas ekonomiska utveckling bör således särskilt gynnsamma villkor kunna tillämpas även för den nya garantiformen.

I övrigt har propositionsförslaget inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

I de likalydande motionerna I: 465 och II: 559 har framförts vissa synpunkter på frågan om exportkreditgarantier, huvudsakligen berörande garantigivning genom finanskrediter samt utsträckning av garantitiden vid garantigivning på särskilt gynnsamma villkor vid export till u-länderna ävensom justering uppåt av den svenska garantiprocentsatsen. I det förstnämnda hänseendet tillgodoses motionernas syfte genom bifall till propositionsförslaget. Beträffande frågan om utsträckning av garantitiden har i propositionen 1962: 100 (s. 79) förutsatts att garanti för längre tid än de fem år, som innefattar den av exportkreditnämnden i princip tillämpade längsta kredittiden vid de vanliga exportkreditgarantierna, skall kunna lämnas vid den särskilda garantigivningen till förmån för u-länderna. Så har enligt uppgift hittills också skett. Vad slutligen angår frågan om justering uppåt av den nu tillämpade garantiprocentsatsen (85) vill utskottet betona att Kungl. Maj:t, därest förhållandena därtill ger anledning, äger förordna om användande av den av riksdagen beslutade högsta procentsatsen (90). Med hänsyn till det anförda torde motionerna i nu förevarande del inte påkalla något särskilt beslut från riksdagens sida utöver vad som innefattas i bifall till propositionen.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna I: 465 och II: 559, såvitt nu är i fråga, godkänna i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 januari 1964 angivna ändringar i riktlinjerna för den statliga exportkreditgarantiverksamheten;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför i fråga om statsgaranti för s. k. stand-by-krediter och därmed jämförliga krediter.

Stockholm den 17 mars 1964

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 36.